

Handläggare: Gunilla Schedin
Telefon: 508 09 015

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Yttrande till länsrätten i Stockholms län angående laglighetsprövning enligt kommunal- lagen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden åberopar och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till länsrätten.

Annette Luengo
t.f. stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

Länsrätten har begärt yttrande från Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av att nämndens beslut den 20 november 2008 om att ge stadsdelsdirektören i uppdrag att säga upp hyresavtalen för Vädurens vård- och omsorgsboende överklagats.

Stadsdelsnämnden anser att klagandena inte har anfört några omständigheter som innebär att stadsdelsnämndens beslut strider mot kommunallagen eller annan lagstiftning.

Bakgrund

Länsrätten i Stockholms län har begärt yttrande från Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av laglighetsprövning vad gäller nämndens beslut den 20 november 2008 om att ge stadsdelsdirektören i uppdrag att säga upp hyresavtalen för Vädurens vård- och omsorgsboende fr.o.m. den 1 januari 2009.

Nämndens beslut har, med hänvisning till 10 kap. 8 § kommunallagen, överklagats av tre personer, varav två inkommit till länsrätten med en gemensam skrivelse. En av dessa har även inkommit med en kompletterande skrivelse.

Remisshandlingarna innehåller sekretessbelagda uppgifter och bifogas därför endast till stadsdelsnämndens ledamöter och ersättare.

Stadsdelsnämndens inställning till överklagandet

I första hand yrkar nämnden att överklagandena avvisas på den grunden att beslutet avser en åtgärd av sådan rent verkställande art som enligt 10 kap. 2 § kommunallagen inte får överklagas. I andra hand yrkar nämnden att överklagandena lämnas utan bifall. Klagandena har inte anfört några omständigheter som medför att nämndens beslut ska anses olagligt i något av de hänseenden som anges i 10 kap. 8 § kommunallagen.

Stadsdelsnämndens bemötande av överklagandet

I juni 2008 beslutade nämnden att ge stadsdelsförvaltningen i uppdrag att, tillsammans med fastighetsägaren Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa), planera en renovering och omstrukturering av Vädurens vård- och omsorgsboende.

Kommunfullmäktige gav därefter i stadens budget för år 2009 ett flertal stadsdelsnämnder i uppdrag att inrikta sitt arbete mot omstruktureringar av ett antal boenden, däribland Vädurens vård- och omsorgsboende, till trygghets-/seniorboende. För att möjliggöra en omstrukturering efter renoveringen tog nämnden den 20 november 2008 beslut om att ge stadsdelsdirektören i uppdrag att säga upp hyresavtalen med Micasa. Nämnden anser att beslutet är av verkställande art och har tillkommit som en direkt följd av tidigare beslut om renovering och omstrukturering av boendet. Ett beslut av verkställande art får enligt 10 kap. 2 § kommunallagen inte överklagas.

I protokollet från sammanträdet den 20 november 2008 har ärendet rubrikerats ”Omstrukturering av Vädurens servicehus till senior-/trygghetsboende”. Med rubriken avses hela det ärende som rör renovering och omstrukturering av Väduren. Självklart kräver ett sådant ärende att en rad olika beslut fattas. Det

nämnden hade att ta ställning till vid det aktuella sammanträdet var endast frågan om att ge stadsdelsdirektören i uppdrag att säga upp hyresavtalen med Micasa. Enligt nämnden är det ett beslut av verkställande art och en följd av tidigare beslut om renovering och omstrukturering. Beslutet har endast den innebörden att stadsdelsdirektören ska säga upp hyresavtalen.

En uppsägning av hyresavtalen är nödvändig för att möjliggöra en flexibel användning av fastigheten efter renoveringen men något slutgiltigt beslut om verksamhetens art i framtiden är inte taget. Ett sådant beslut är inte heller möjligt att fatta i nuläget eftersom kommunfullmäktige ännu inte fastställt hur den nya boendeformen trygghetsboende ska definieras.

För det fall länsrätten anser att beslutet ska prövas inom ramen för en laglighetsprövning vill nämnden anföra att beslutet inte strider mot lag eller annan författning.

Klagandena har, med åberopande av artikel 12 i FN-stadgan om mänskliga rättigheter, anfört att beslutet strider mot lag eller annan författning. Med anledning av vad klagandena anfört i denna del får nämnden konstatera att det ligger inom kommunens förvaltningsansvar att renovera, anpassa och omstrukturera de fastigheter som används för kommunens olika former av äldreboenden. Enligt 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (SoL) ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för äldre människor som behöver särskilt stöd.

Det ligger i sakens natur att en kommun kontinuerligt måste se över behovet av särskilda boenden och genom prognoser också bedöma framtida behov. Det ligger i kommunens ansvar att utifrån bl.a. översyner och prognoser analysera behov av och besluta om förändringar i kommunens bestånd av särskilda boendeformer. Behov av att lägga ned ett visst boende eller göra genomgripande renoveringar kan föranleda att äldre eller funktionshindrade måste flytta från boendet.

Nämnden menar att kommunens beslut om förändringar av kommunens bestånd av särskilda boendeformer, i detta fall ett beslut som möjliggör renovering och ändring av inriktning för Vådurens vård- och omsorgsboende, är i enlighet med kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen och kommunallagen. Beslutet är således inte i strid med dessa lagar eller annan lagstiftning.

Inom stadens äldreomsorg gäller som huvudregel att de äldre ska ha rätt att bo kvar i ett särskilt boende. Kommunens ansvar för planering och förvaltning och därmed förändringar i beståndet av särskilda boenden, kan dock leda till avsteg

från huvudregeln. Nämnden är väl medveten om vad det innebär för äldre personer att behöva flytta till annat boende och är naturligtvis angelägen om att genomförandet sker på ett så bra sätt som möjligt och med största möjliga hänsynstagande till de äldre.

Nämnden vill i detta sammanhang nämna att Länsstyrelsen i Stockholms län, med anledning av klagomål från närstående till boende på Väduren, i november 2008 begärde en redogörelse för vilka åtgärder nämnden vidtagit för att säkerställa att flyttningen av de boende sker på ett tryggt sätt och hur nämnden försäkrat sig om att de äldres rättssäkerhet beaktas. Länsstyrelsen beslutade den 13 januari 2009 att avsluta ärendet då det av nämndens redogörelse inte framkommit några uppgifter som föranlett utredning.

Nämnden anser att de klagandes invändningar mot själva renoveringen och omstruktureringen inte kan prövas inom ramen för den nu aktuella laglighetsprövningen eftersom dessa frågor inte var föremål för nämndens prövning vid sammanträdet den 20 november 2008.

En av de klagande har gjort gällande att ombyggnadsplanerna strider mot bestämmelserna i 12 kap. 18 d § jordabalken som bl.a. anger att en fastighetsägare endast får utföra åtgärder som medför en inte oväsentlig ändring av en bostadslägenhet eller av de gemensamma delarna av fastigheten och att sådana åtgärder kräver berörda hyresgästers godkännande eller hyresnämndens tillstånd. En annan klagande menar att stadsdelsnämndens beslut strider mot 7 kap. 31 § jordabalken då s.k. intressegemenskap föreligger och uppsägning av hyresavtalet är till nackdel för nuvarande hyresgäster. Nämnden anser att dessa frågor inte kan prövas inom ramen för laglighetsprövning eftersom det finns särskilda föreskrifter om överklagande i jordabalken.

Uppsägningen av hyresavtalen med Micasa har skett för att nämnden har bedömt att behovet av särskilda boenden kommer att förändras framöver och man vill på detta sätt möjliggöra en annan användning av fastigheten i framtiden. De boende erbjuds annan servicelägenhet eller annat boende och kan också anmäla intresse för att flytta tillbaka till de lägenheter och den boendeform som kommer att finnas i Väduren efter ombyggnationen. Det är således inte fråga om ett kringgående av rättsskyddet för de hyresgäster som hyr av nämnden i andra hand.

Två av de klagande har invänt att nämnden i sitt beslutsfattande inte tagit hänsyn till den nuvarande ekonomiska recessionen. Nämnden vill framhålla att en laglighetsprövning ska avse beslutets laglighet enligt kommunallagen och inte dess

lämplighet. De omständigheter som anförs vad gäller den ekonomiska situationen är omständigheter som kan ha betydelse vid en lämplighetsbedömning och ska därför inte vara föremål för prövning i detta mål. Det kan ändå noteras att det givetvis har gjorts ekonomiska analyser med stöd av den kompetens staden har inom det aktuella området.

De klagande anser att beslutet inte tillkommit i laga ordning. Som grund för detta anförs att nämndens ledamöter inte informerats fullt ut om underlaget för beslutet och att den skrivelse en av de klagande via e-post skickat till stadsdelsförvaltningen inte underställts ledamöterna inför sammanträdet.

Av länsrättens remisshandlingar framgår att den skrivelse som åberopas var ställd till stadsdelsdirektören Ylva Tengblad och att registratorn upplyst om att ”stadsdelsförvaltningen kommer att delge nämnden dina synpunkter inför sammanträdet den 20 november”. Det är helt riktigt att själva skrivelsen inte underställts nämndens ledamöter. Detta har inte heller utlovats. Däremot har stadsdelsdirektören informerat nämndens ordförande och vice ordförande om vad som framförts i skrivelsen.

När det gäller ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige finns i kommunallagen formella krav på beredning. För nämnder däremot finns det inte något krav på att ärenden ska beredas på något särskilt sätt utan nämnden har full frihet att avgöra om och i så fall i vilka former ärenden ska beredas (se prop. 1990/91:117 s. 200). Det finns inte heller några särskilda regler om vilka handlingar som är sammanträdeshandlingar och som därmed ska underställas nämndens ledamöter inför ett sammanträde.

Vad gäller Stockholms stad har kommunfullmäktige, med stöd av kommunallagen, utfärdat reglementen med närmare föreskrifter om nämndernas verksamhet och arbetsformer. Av reglementet med allmänna bestämmelser för stadens nämnder (Kfs 2008:12) framgår bl.a. att kallelse, föredragningslista jämte handlingar i de på listan upptagna ärendena om möjligt ska utsändas och vara ledamöterna tillhanda senast dagen före sammanträdet. Av reglementet framgår vidare att det är nämndens ordförande som ska tillse att de ärenden nämnden ska handlägga blir beredda och föredragna.

Det nu aktuella ärendet bereddes av Norrmalms stadsdelsförvaltning i samråd med Micasa. Inför nämndens sammanträde den 20 november 2008 skickades förvaltningens tjänsteutlåtande med förslag till beslut till samtliga ledamöter den 14 november.

En vecka före varje sammanträde träffas förvaltningsledningen och av nämnden utsedda företrädare för de partier som är representerade i nämnden i den s.k. budgetberedningen. I mötet deltar bl.a. ordförande och vice ordförande i nämnden. Vid detta möte går man igenom de ärenden som ska tas upp på nästkommande sammanträde. Så skedde också inför detta sammanträde. Beredningen och handläggningen av det nu aktuella ärendet har således skett på sedvanligt sätt och nämnden anser att ledamöterna fått del av det underlag i ärendet som varit nödvändigt för beslutsfattandet.

Sammanfattningsvis anser stadsdelsnämnden att klagandena inte har anfört några omständigheter som innebär att det överklagade beslutet skall anses olagligt med tillämpning av 10 kap 8 § kommunallagen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansliavdelningen i samarbete med stadens juridiska avdelning.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att som sitt yttrande till länsrätten överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Bilaga

Länsrättens remisshandlingar. Bifogas endast till stadsdelsnämndens ledamöter och ersättare.